

Dokument nr. 15:23.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 267 - 276.

2. - 11. september 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
267. Fra stortingsrepresentant Jan Petter Rasmussen, vedr. EØS-avtalen, besvart av nærings- og handelsministeren	3
268. Fra stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt, vedr. TEKO-industrien, besvart av nærings- og handelsministeren	3
269. Fra stortingsrepresentant Reidun Gravdahl, vedr. ordning med permisjon ved Slidre Arbeidskoloni, besvart av justisministeren	4
270. Fra stortingsrepresentant Per Sandberg, vedr. vurdering av skattebegrensning, besvart av finansministeren	4
271. Fra stortingsrepresentant Erik Solheim, vedr. dødsstraff, besvart av utenriksministeren	5
272. Fra stortingsrepresentant Kjell Engebretsen, vedr. utdannelsen og eksamenskravene ved BI for å oppnå eiendomsmeglerbrev, besvart av finansministeren	5
273. Fra stortingsrepresentant Petter Løvik, vedr. omlegging av strukturen for studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	7
274. Fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland, vedr. opptak ved kunsthøgskolen i Bergen, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	8
275. Fra stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm, vedr. utdannelsesstipend for tannlegestudenter i Møre og Romsdal, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	8
276. Fra stortingsrepresentant Gunnar Skaug, vedr. kutt i SNDs rammer i Revidert nasjonalbudsjett, besvart av nærings- og handelsministeren	9

Dokument nr. 15:23.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 267.

Innlevert 2. september 1998 av stortingsrepresentant Jan Petter Rasmussen.

Besvart 8. september 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Mener Næringsministeren at det er i overensstemmelse med EØS-avtalen at norske bedrifter ved anbud til oppdragsgiver i et annet EØS-land, må levere anbudsdokumentene på vedkommende lands språk?»

Svar:

Det er ikke nedfelt bestemmelser i EØS-avtalen på området for offentlige anskaffelser som forplikter oppdragsgiver til å utforme anbudsdokumenter på et av de offisielle EU-språkene. EØS-avtalen pålegger heller ikke oppdragsgiver å akseptere anbudsdokumenter som er levert på et annet språk enn oppdragsgivers eget, men oppdragsgiver står også i denne sammenheng fritt til å akseptere slike anbud.

Enkelte har reist spørsmål om oppdragsgivers bruk av eget språk i forbindelse med offentlige anskaffelser er i strid med EØS-avtalens bestemmelser om at det ikke er anledning til å diskriminere på grunnlag av nasjonalitet, jf EØS-avtalens artikkel 4. Det er imidlertid annerkjent praksis at det ikke er i strid med diskrimineringsforbudet å benytte eget lands språk i en anbudsprosess.

Det er således ikke i strid med EØS-avtalen at et lands oppdragsgiver forutsetter at norske leverandører leverer anbud utferdiget på vedkommende lands språk. Norske oppdragsgivere kan på tilsvarende måte forutsette at leverandører fra andre EØS-land leverer anbud utferdiget på norsk

Spørsmål nr. 268.

Innlevert 2. september 1998 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt.

Besvart 8. september 1998 av nærings- og handelsminister Lars Sponheim.

Spørsmål:

«Innan TEKO-industrien er det stadig meir vanleg å krevja prøveeksemplar av heile kolleksjonar i anbudsrundar. Dette virkar konkurransevridande til fordel for store bedrifter. Er dette, etter Næringsministaren sitt syn, i tråd med internasjonalt regelverk?»

Svar:

Eg legg til grunn for svaret at innkjøpet er omfatta av forskrift om tildeling av kontraktar om offentlege varekjøp, fastsett ved kongeleg resolusjon 4. desember 1992.

Forskrifta gir ein offentleg oppdragsgjevar rett til å krevje framlagt «prøver...av varer som skal leve-

res», så fremt kravet er i samsvar med «arten, mengden og anvendelsen av de varer som skal leveres». Samstundes må ikkje kravet gå utover «det kontrakten tilsier», jf § 30 nr 1 bokstav d og nr 3 i forskrifta. Sjølv om det med dette gis to grenser, vil vurderinga av dei to langt på veg vere samanfallande.

Når det gjeld heile kolleksjonar, fylgjer det av ordlyden at det berre er mogleg å krevje framlagt prøveeksemplar av varer som skal leverast. Ein kan difor ikkje krevje framlagt en heil kolleksjon dersom det berre er visse produkt som er aktuelle. Innafor

denne grensa vil vurderinga vere skjønsmessig og må knytast til den aktuelle kontrakten. Gjeld kontrakten til dømes eit større kjøp av jakker, vil ein vel kunne krevje prøvar på jakka i dei fargar som vert tilbydd, særleg dersom utsjånaden er viktig for valet.

På den annen side vil det neppe vere mogleg for ein oppdragsgjevar å krevje til dømes 10 prøveeksemplar ved kjøp av 100 kjeledressar. Rettleiande vil vere å spørje seg om omfanget av plikta til å levere prøvar står i rimeleg forhold til den aktuelle kontrakten.

Spørsmål nr. 269.

Innlevert 2. september 1998 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl.

Besvart 10. september 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Slidre Arbeidskoloni ble opprettet i 1985. Hele tiden har det vært en ordning med permisjon annenhver helg. Dette har fungert bra, med få regelbrudd eller uteblivelser. Nå er ordningen opphevet, og innsatte, betjening og nærmiljø reagerer negativt. Mener Justisministeren det er riktig tidspunkt for en slik beslutning nå før Stortingets behandling av St.m. nr. 27 om Kriminalomsorg?»

Svar:

Adgangen til å innvilge permisjoner er lovregulert. Fengselsloven hjemler adgangen, og fengselsreglement og rundskriv gir nærmere regler og retningslinjer. Totalt er det mulighet for å la innsatte få inntil

30 permisjonsdøgn pr. år. Den ordningen som ble praktisert ved Slidre arbeidskoloni ble avvirket fordi den gikk langt ut over gjeldende regelverk. Ordningen innebar i tillegg en urimelig forskjellsbehandling av innsatte. Ved den endringen som er gjort, har Slidre fått en permisjonsordning som er på linje med andre åpne fengsler.

Stortingsmelding nr 27 Om kriminalomsorgen legger ikke opp til å øke antall permisjonsdøgn pr. år. Som en oppfølging av meldingen er det imidlertid naturlig med en gjennomgang av permisjonsordningen som følge av at kontakt med samfunnet og nettverksoppbygging er viktige elementer i forbindelse med arbeidet med rehabilitering av innsatte.

Spørsmål nr. 270.

Innlevert 3. september 1998 av stortingsrepresentant Per Sandberg.

Besvart 9. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Ved vurdering av skattebegrensning etter skattelovens § 78 nr 2, skal det foretas behovsprøving. De gitte retningslinjer for denne behovsprøvingen slår nå ut i forskjellige vedtak i Kommunene. Ligningskontorene gir selv uttrykk for at dette er meget vanskelig. Kan Finansministeren konkretisere mere hvordan disse retningslinjer skal tolkes slik at behovsprøvingen i de forskjellige Kommuner blir i samsvar?»

Svar:

Skatteloven § 78 nr 1 inneholder bestemmelser om skattebegrensning ved liten skatteevne for en nærmere angitt gruppe alders- og uførepensjonister. Bestemmelsen kommer til anvendelse for disse skattyterne såfremt inntekt og formue ligger under de lovbestemte grensene, uten noen ytterligere behovsprøving. Etter skatteloven § 78 nr 2 kan en tilsvarende skattebegrensning finne sted også overfor andre skattytere, men da etter en mer omfattende og skjønsmessig behovsprøving. Skattelovgivningens

bestemmelser om klassefradrag, minstefradrag og andre bunnfradrag skal i prinsippet sørge for at skattytere med lav skatteevne ikke betaler skatt. Bestemmelsen i skatteloven § 78 nr 2 kommer inn som et supplement til de generelle reglene, og må derfor kun betraktes som en sikkerhetsventil til bruk i helt spesielle tilfeller. Dette er bakgrunnen for at det er gitt såpass skjønnsmessige kriterier for når regelen skal komme til anvendelse, fremfor mer kasuistiske regler. På denne måten blir regelen mer smidig og kan

lettere tilpasses nye situasjoner. I Lignings-ABC er det gitt nærmere retningslinjer for hvordan ligningskontorene skal anvende regelen. Det er med andre ord gitt generelle retningslinjer for hvordan bestemmelsen skal anvendes. Det er imidlertid neppe til å unngå at praksis kan avvike noe både som følge av at avgjørelsesmyndigheter ligger lokalt og at de relevante momenter som har betydning ved avgjørelsen slår inn med ulik tyngde i ulike saker.

Spørsmål nr. 271.

Innlevert 4. september 1998 av stortingsrepresentant Erik Solheim.

Besvart 14. september 1998 av utenriksminister Knut Vollebæk.

Spørsmål:

«Det er tatt internasjonale initiativ for et memorandum mot bruk av dødsstraff. Vil Norge stille seg bak dette i FN høsten 1998?»

Svar:

Det norske arbeidet for avskaffelse av dødsstraff har pågått i en årrekke. Under vårens sesjon i FN's Menneskerettighetskommisjon støttet Norge et italiensk resolusjonsforslag som blant annet oppfordret

alle medlemsstatene i FN til å ratifisere de internasjonale instrumentene som forbyr eller begrenser bruken av dødsstraff. Dette gjelder særlig annen tilleggsprotokoll av 1989 til FN-konvensjonen av 1966 om sivile og politiske rettigheter, som Norge er part til.

Det er foreløpig uklart hvorvidt det vil bli fremmet et liknende resolusjonsforslag under høstens generalforsamling i FN. Norge vil i så fall være positiv til å stille seg bak et slikt resolusjonsforslag.

Spørsmål nr. 272.

Innlevert 4. september 1998 av stortingsrepresentant Kjell Engebretsen.

Besvart 11. september 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Er utdannelsen og eksamenskravene ved BI - for å oppnå eiendomsmeglerbrev - i tråd med gjeldende forskrift om slik utdanning, og hvis så er tilfelle; hvilke overgangsordninger finnes da for de som tok sin utdanning ved Norges Eiendomsmeglerskole, men som ikke rakk å ta eksamen der av ulike grunner?»

Begrunnelse:

Om man forholder seg til BI's studiehåndbok er eiendomsmeglerstudiet toårig, fordelt på to avdelinger som samlet gir 40 vektall.

Om vi derimot går til forskriften om eiendomsmegling av 20 mars 1990, heter det bl.a. at gjennom eksamen skal kandidaten - i samsvar med fastsatt studieplan - avlegge prøver i hvert av følgende fag:

- om de lovbestemmelser og forskrifter som en utøver av eiendomsmegleryrket berøres av
- i eiendomsmegling i praksis og dokumentbehandling
- i regnskapslære, økonomi og oppgjør ved omsetning av eiendom, herunder behandling av betrodde midler.

I BI's opplegg ligger det krav om grunnfag i bedriftsøkonomi, eller grunnfag i markedsøkonomi som en del av eiendomsmeglerutdanningen - hvilket jeg ikke finner hjemlet i gjeldende forskrift.

En kan også i visse forarbeider finne at det synes å være ment at man skal kunne melde seg opp som privatist til en slik meglereksamen, og viser bl.a. til NOU 1987/14, hvor det på s. 22 står: «Det forutsettes imidlertid at det må være fri adgang for enhver til å melde seg opp til eksamen».

Så langt jeg er orientert, gis det ikke adgang til å gå opp til eksamen som privatist i dag.

Det kan for meg synes som om at det - ved overføringen av eiendomsmeglerstudiet fra Norges Eiendomsmeglerskole til BI i 1990 - skjedde visse endringer i studieplanene og til eksamenskrav, uten at dette er relatert til eksisterende forskrift.

BI fikk godkjent sin studieplan for studiets 2. år av Finansdepartementet i 1990, og jeg antar at dette var en godkjenning av de eiendomsrelaterte fagene som ligger inne i forskriften.

Min oppfatning er altså at kravet om at det skal ligge et år i bunnen på dette studiet med bedrifts- eller markedsøkonomi ikke er fastlagt som en del av studiet.

Grunnen til denne antagelsen er at forskriften ikke er endret i tråd med dette så langt jeg kan forstå.

Svar:

I forbindelse med fastsettelsen av eiendomsmeglingsloven av 16. juni 1989 nr. 53 ble det lagt vekt på å styrke utdanningsgrunnlaget for eiendomsmeglere. I Ot. prp. nr. 59 (1988-89) uttalte departementet bl. a.:

«Det er viktig at kravene til eksamen utformes slik at eiendomsmeglerne sikres de nødvendige teoretiske kunnskaper som kreves for å være mellommenn ved eiendomsomsetning. Departementet mener at eiendomsmeglereksamen må være det sentrale krav når det gjelder å gi den nødvendige kompetanse for å oppnå eiendomsmeglerbrev.»

Finanskomiteen sluttet seg til departementets vurdering i Innst. O. nr. 92 (1988-89) der det bl. a. uttales:

«Likevel vil komiteen understreke at det må stilles strenge krav til de som skal få enerett til å opptre som mellommenn ved omsetning av fast eiendom. Eiendomsomsetning byr på vanskelige juridiske, økonomiske og tekniske problemer. Publikum som søker eiendomsmegleres assistanse forutsetter at de personer som yrkesmessig tilbyr slik assistanse, har nødvendige forutsetninger for å mestre problemene.

Komiteen er enig med departementet i de krav som må stilles til teoretiske kunnskaper så vel som til praktisk erfaring.»

Etter forskrift 20. mars 1990 nr. 177 om eiendomsmegling § 1-1 regnes som godkjent eiendomsmeglereksamen, bestått eksamen fra utdanningsinstitusjon med studieplan og eksamenskrav som er godkjent av Finansdepartementet. Det er gitt nærmere krav til eksamen og eksamensavviklingen i forskriftens §§ 1-2 til 1-10. Handelshøyskolen BI ble godkjent som utdanningsinstitusjon etter forskriften § 1-1 ved departementets brev av 30. august 1990. Den toårige studiemodellen på BI forutsetter enkelte basiskunnskaper i blant annet økonomi hos kandidaten. Disse forkunnskaper kan erverves enten gjennom det grunnleggende bedriftsøkonomistudiet på BI som

også utgjør eiendomsmeglerstudiets første år, eller gjennom tilsvarende utdanning på annen høyskole. Etter min mening må et krav til slike basiskunnskaper anses i samsvar med Stortingets forutsetninger. Jeg kan vanskelig se at de krav som følger av den godkjente studieplanen kan anses i strid med forskriftens øvrige krav til eksamen.

Til orientering vil jeg for øvrig vise til at Kredittilsynet i brev til departementet 8. september 1998 har gitt følgende redegjørelse for begrunnelsen for at eiendomsmeglereksamen nå avholdes av BI:

«Bl. a. ansporet av dette signal om at lovgiver ville kunne komme til å stille større faglige krav til den grunnutdanning en statsautorisert eiendomsmegler må ha, nedsatte 4.12.1986 styret i Norges Eiendomsmeglerforbund «Utvalg for å utrede utdanning av eiendomsmeglere.»

Utredningen konkluderte med anbefaling om at studiet skulle gis en betydelig nivåheving i form av 2-årig utdanning på høyskolenivå (40 vekttall) og at ett år av denne utdanningen (20 vekttall) burde være en generell høyskoleutdanning innen økonomi og administrasjon. Det siste året (20 vekttall) burde, mente utvalget, bestå av eiendomsmeglerrelaterte fag, også på høyskolenivå.

Norges Eiendomsmeglerhøyskole ønsket imidlertid ikke selv å utvikle eller videreføre sitt eget kursopplegg. Man vurderte i den forbindelse flere alternative høyskoler som mulige samarbeidspartnere for å utvikle et eiendomsmeglerstudium og dette resulterte i henvendelse til Handelshøyskolen BI for et samarbeide med dette siktemål.

Slik eksamensrett ble tildelt Handelshøyskolen BI etter denne høyskolens søknad om og departementets godkjenning 30. august 1990 av studieplan og eksamenskrav.»

Etter forskrift 8. juni 1990 om overgangsregler for eiendomsmeglereksamen kunne Norges Eiendomsmeglerhøyskole i utgangspunktet avholde godkjent eksamen fram til 1. juli 1992. Da det våren 1991 viste seg at siste kull studenter som ble opptatt ved Norges Eiendomsmeglerhøyskole kunne bli avskåret fra å gå opp det maksimale antall ganger til eksamen, det vil si tre ganger, ble forskriften endret slik at fristen for siste eksamen ble satt til 31. desember 1992.

Kredittilsynet har for øvrig i brev 8. september 1998 gitt følgende redegjørelse for de praktiske konsekvensene av «overføringen» av eiendomsmeglerstudiet fra NEH til BI:

«For å ha fullført eiendomsmeglereksamen ved Norges Eiendomsmeglerhøyskole, måtte det avlegges tre eksamener – to skriftlige i henholdsvis praktisk/juridiske fag og regnskapslære samt en muntlig eksamen i rettslære og praktisk faglære som kunne gjennomføres dersom man hadde bestått skriftlig eksamen i praktisk/juridiske fag.

Bestått praktisk/juridisk eksamen fra NEH vil gi fritak for eksamen i «Eiendomsmegling», (praktisk eiendomsmegling) ved BI. Det nevnes også at BI gir fritak for å avlegge ny eksamen i eiendomsmeglerregnskap og muntlig dersom man har bestått eksamener i

dette fra NEH – m.a.o. er det kun jus-delen av bestått praktisk/juridisk eksamen fra NEH som ikke kan konverteres over i BI-systemet hvor det må avlegges nye eksamener i hhv. «Jus I» og «Jus II».

Til orientering kan jeg for øvrig opplyse at Handelshøyskolen BI, i brev av 7. september 1998 til Kredittilsynet har opplyst at det i inneværende studieår er registrert 150 studenter som privatister på eiendomsmeqlerstudiet.

Spørsmål nr. 273.

Innlevert 7. september 1998 av stortingsrepresentant **Petter Løvik**.

Besvart 17. september 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister **Jon Lilletun**.

Spørsmål:

«KUF har i rundskriv F-60-98 varslet ei omlegging i strukturen i studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag slik at økonomisk/administrativ retning vert fjerna f.o.m skuleåret 1999/2000.

Vil statsråden sørge for at heile sakskomplekset omkring dei økonomiske og administrative faga sin plass i den vidaregåande skulen blir underkasta ei grundigare vurdering i samband med evalueringa av Reform 94, før det vert gjennomført endringar i dagens struktur?»

Grunngeving:

Rundskriv nr. F-60-98 med forslag til endring av strukturen i studieretninga for allmene, økonomiske og administrative fag har skapt sterke reaksjonar. Desse reaksjonene kjem ikkje fordi ein avviser at det kan være behov for endringar, men fordi forslaget kjem overraskande og utan ei grundig vurdering av mulege konsekvensar. Det vert også vist til at vi står framfor ei generell evaluering av Reform 94, og at det difor ville vere naturleg å utsette strukturendringar til denne evalueringa er gjennomført.

Det er eit faktum at Reform 94 har medført negative konsekvensar for dei økonomiske og administrative faga sin plass i vidaregåande opplæring - noko også næringslivets organisasjonar og fagrørsla har peika på. Difor er det også viktig at det no ikkje vert

gjort endringar som kan bidra til å svekke desse faga endå meir, før heile grunnkursstrukturen i Reform 94 er evaluert, jfr. også Innst. S. 163 for 1995-96 (om Høgres forslag om å opprette eit nytt grunnkurs i økonomiske og administrative fag).

Svar:

Eg viser til spørsmål frå representant Petter Løvik om innhaldet i rundskriv F-60-98. I rundskrivet vart det nemnt at departementet vurderer ei endring i strukturen i studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag (AA) og at me i denne samanheng ønskte merknader frå m a skolar og organisasjonar. Fristen for å sende inn merknader er 15. september. På grunnlag av merknadene vil departementet vurdere vidare handsaming av saka. I alle høve vil heile sakskomplekset omkring dei økonomiske og administrative faga sin plass i vidaregåande opplæring bli underkasta ei grundig vurdering i samband med evalueringa av Reform-94 og den meldinga som skal leggjast fram for Stortinget.

Eg ser det som svært viktig å ivareta omsynet til dei økonomiske og administrative faga, og vil vurdere kva konsekvens dette må få for deira plass i den vidaregåande opplæringa. Stortinget vil få ei melding om evalueringa av Reform 94, og det vil ikkje bli tatt noko avgjerd som vil svekka desse faga i forkant av denne meldinga.

Spørsmål nr. 274.

Innlevert 7. september 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 14. september 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Student Lennart Johansen har fått avslag på søknad om støtte fra Statens Lånekasse for utdanning til videreutdanning ved Kent Institute of Art & Design, England. Dette til tross for at han er opptatt ved skolen og at Kunsthøgskolen i Bergen har bekreftet at utdannelsen er likeverdig med kunsthøgskolens treårige grunnstudie.

Vil statsråden ta en gjennomgang av regelverket med sikte på å gjøre det enklere å få støtte i Lånekassa ved slike studier i utlandet?»

Begrunnelse:

Avslaget er begrunnet i bl.a manglende studiekompetanse. Dette til tross for at Kent har vurdert ham som kvalifisert for opptak ved skolen. Kunsthøgskolen i Bergen har dessuten både bekreftet at Johansens formelle utdanning er tilstrekkelig for opptak i Bergen og at studiet ved Kent vil kunne kvalifisere til opptak til hovedfag ved Kunsthøgskolen i Bergen.

Svar:

I forskriftene til utdanningsstøtteleven kapittel V punkt 4.1 er det satt som vilkår for støtte til studier i utlandet at søkeren har generell studiekompetanse i Norge. Det kan også stilles krav om bestemte studierefningsfag og karakterer fra videregående skole. I punkt 4.1.1 heter det at det kan gjøres unntak for utdanninger hvor det ikke er krav til generell studiekompetanse for opptak i Norge.

Slik forskriften er utformet, kan Lånekassen ikke gjøre unntak fra kravet til generell studiekompetanse i andre tilfelle enn de som er særskilt omtalt i forskriften. Ved opptak til Kunsthøgskolen i Bergen, avdeling for kunsthåndverk og design, blir det stilt krav om generell studiekompetanse i tillegg til opptaksprøve. Dette kravet må følgelig være oppfylt for at støtte skal kunne tildeles til tilsvarende studier i utlandet.

Jeg ser det ikke som aktuelt å ha andre krav til formelle minimumskunnskaper i utlandet enn i Norge. Jeg viser imidlertid til at spørsmålet om realkompetanse og opptaksregler er drøftet i St. meld. nr. 42 (1997-98) som Stortinget har til behandling.

Spørsmål nr. 275.

Innlevert 9. september 1998 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm.

Besvart 16. september 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Møre og Romsdal fylkeskommune fattet et vedtak om å etablere 5 utdanningsstipend for tannlegestudenter som et ledd i arbeidet med å skaffe kvalifisert arbeidskraft. Responsen fra studentene var minimal fordi det ble trukket skatt av stipendene samtidig som Lånekassen reduserte sine stipend. Hva kan statsråden bidra med som vil bedre mulighetene for distriktene til å sikre seg søkere til stillinger etter endt utdanning?»

Begrunnelse:

Helse- og sosialutvalget i Møre og Romsdal fylkeskommune har gjort vedtak om å etablere utdanningsstipend for tannlegestudenter. For studieåret 1997/98 dreide det seg om inntil 5 stipend, hvert på

kr 40 000,-. Bakgrunnen for stipendene var mangelen på kvalifisert arbeidskraft i fylket. Distrikts-Norge sliter med å skaffe fagutdannet personell til forskjellige stillinger som er nødvendig for å opprettholde bosetting og aktivitet.

Gjennom 5 utdanningsstipender for tannlegestudenter, ønsket man å rekruttere studenter til fylket som forpliktet seg til å arbeide innenfor Den offentlige tannhelsetjenesten med en bindingstid på 12 måneder. Problemene meldte seg snart for de studentene som var interessert på grunn av skattetrekk av stipendene samt reduksjon av ordinære stipend gjennom Lånekassen. Dermed forsvant interessen og initiativet fra fylkeskommunen var uten resultat. På denne bakgrunn ber jeg om et svar på hvordan statsråden vil bedre mulighetene for rekrutteringen.

Svar:

Utdanningsstøtteordningens formål er å legge forholdene best mulig til rette for at alle kan ta utdanning, uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, økonomisk eller sosial situasjon. I § 3 i utdanningsstøtteleven slås det fast at det ved tildeling av støtte som regel skal tas hensyn til søkers inntekt og formue. Gjeldende forskrifter sier at det skal tas hensyn til om søkeren får dekket kostnader ved sin utdanning også fra andre, og at det av stipend og lån eller andre ytelser til utdanning fra arbeidsgiverens side skal gå 60 % av bruttobeløpet til fradrag.

Når det gjelder virkemidler for å sikre rekruttering av fagutdannet arbeidskraft til distriktene, viser jeg til at det i dag finnes egne avskrivningsordninger i forhold til studiegjeld for personer som bor og arbeider i alle kommuner i Finnmark og i kommuner i Nord-Troms, samt et tiltaksstipend for elever i samme region som må bo borte når de tar videregående

opplæring. Utover dette finnes det ikke egne studiefinansieringsordninger eller andre økonomiske incentiver som gjør det mer attraktivt for arbeidssøkere å satse på jobb i distriktene enn i sentrale strøk.

Jeg gjør ellers oppmerksom på at spørsmålet om skattetrekk av stipend fra fylkeskommunen hører inn under Finansdepartementets ansvarsområde.

Departementet har nylig oppnevnt et utvalg som skal vurdere regelverket for støtte til livsopphold ved etter- og videreutdanning. Videre vil skattereglene i forhold til etter-/ videreutdanning betalt av arbeidsgiver bli gjennomgått med sikte på forenkling og justering. Departementet vil også med det aller første oppnevne et utvalg som skal gjennomgå alle sider ved studiefinansieringen.

Jeg vil sørge for at de problemstillingene som blir reist i spørsmålet, vil bli tatt opp i forbindelse med drøftingene i de nevnte utvalg.

Spørsmål nr. 276.

Innlevert 11. september 1998 av stortingsrepresentant Gunnar Skaug.

Besvart 17. september 1998 av nærings- og handelsminister Lars Spønheim.

Spørsmål:

«I Interregprosjektet «Økt aktivitet innen oppdrett og videreføring av fisk og skalldyr i Østfold og Buhuslän» lå SND inne med en finansiering på 360.000 kr. Dette prosjektet har potensialet til å løfte opp fiskeribransjen i regionen betydelig, og skape varige verdier i form av gode produkter, lønnsom drift og nye arbeidsplasser. Etter at SND fikk store kutt i sine rammer i Revidert nasjonalbudsjett mistet en denne finansieringen som førte til at prosjektet stoppet. Hva kan næringsministeren gjøre for å hindre slike totalt uforutsigbare konsekvenser som spesielt rammer nye næringsprosjekter og små og mellomstore bedrifter? Dessuten påvirker dette også det interregionale samarbeidet.»

Begrunnelse:

Prosjektet «Økt aktivitet innen oppdrett og videreføring av fisk og skalldyr i Østfold og Buhuslän» er et såkalt Interregprosjekt som innebærer i dette tilfellet et samarbeid mellom Sverige og Norge i ovennevnte region. Prosjektet startet opp desember 1997 og er planlagt avsluttet i 1. fase ved årsskiftet 98-99. Prosjektet er lagt opp som en feasibility-studie hvor partnerne Stiftelsen Østfoldforskning (STØ), ALMI Foretagspartner AB og Tjernø Marinbiologiske Laboratorium utfører arbeidet. I tillegg er

det 5 bedrifter som deltar i deler av prosjektets aktiviteter. En har dessuten kartlagt samtlige 30 bedrifter i regionen som driver innenfor fiskebearbeiding og 8-10 av disse ønsker et tett samarbeid om videre utvikling av fiskeriindustri i regionen.

SND har nå trukket seg ut av prosjektet etter at SNDs rammer er kuttet med 140 mill. kroner. I et Interregprosjekt er det slik at offentlige midler utløser Interregmidler. Det betyr at en må finne en annen offentlig finansiør enn SND, og dette har medført betydelige problemer både for de norske og svenske partene i prosjektet.

Det som prosjektet spesielt har utviklet, er et såkalt integrert marint produksjonsanlegg (IMP) som har flere produksjons- og verdilinjier. Disse er:

1. Mottak av levende eller slaktet laks som bearbeides til porsjonsstykker i porsjonsforpakkninger.
2. Oppdrett av steinbit, slaktning og bearbeiding til porsjonsstykker.
3. Levende lagre av skalldyr, spesielt sjøkreps, østers og hjertemusling.
4. Mottak av eksternt fiskeavfall fra regionen (ca. 10.000 tonn/år), samt behandling av internt fiskeavfall fra slakteriet til høyverdige produkter som marine oljer, ulike helsekostprodukter slik som protein/aminosyrepulver, spesialkjemikalier, energi og fôr.

5. Produksjon av mikroalger som råstoff til spesialkjemikalier og til fôr. Mikroalger er den biomassen som vokser raskest, og kan betegnes som Nordens tropeskog.
6. I tillegg er det vurdert å opprette nye oppdrettsanlegg for varmekjære arter der hvor man har overskuddsvarme fra prosessindustri. Det er vurdert ny teknologi for småskalaoppdrett i lukkede systemer som kan produsere ca. 350-400 tonn fisk/år. En IMP trenger betydelige mengder fisk (10.000 tonn/år) for å få god lønnsomhet. Det betyr at det er god strategi å basere seg på flere underleverandører.

De økonomianslagene som er gjort tyder på interessant økonomi i prosjektet, og at realisert anlegg kan skape mellom 50-100 nye årsverk og en omsetning mellom 250-500 mill. kroner. En slik aktivitet vil gi et betydelig løft for regionen.

Dramatiske kutt i virkemiddelapparatet for næringsutvikling rammer innovasjonsprosjekter og små og mellomstore bedrifter spesielt hardt. For at innovasjonsprosjekter ikke bare skal gjennomføres i regi av store aktører trengs det et oppegående SND.

Svar:

I St prp nr 65 (1997-98) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1998 ble det lagt opp til å redusere årets ramme for SNDs utviklings-tilskudd med 30 mill. kroner, fra 251,1 mill. kroner til 221,1, mill. kroner. I omtalen av forslaget (side 54) ble det gitt følgende presisering: «Dette vil medføre reduksjoner eller utsettelse av enkelte programmer og prosjekter.»

Etterspørselen etter SNDs virkemidler er høy. Da Stortinget i juni gjorde sitt vedtak om omprioriteringer på statsbudsjettet for 1998 var SNDs rammer på det nærmeste fullt utnyttet. Vedtaket omfattet et rammekutt for landsdekkende utviklingstilskudd med 75 mill. kroner (fra 251,1 mill. kroner til 176,1 mill. kroner) og redusert tapsfond for den landsdekkende risikolånordningen med 17 mill. kroner (fra 70 mill. kroner til 53 mill. kroner). Ved utløpet av juli måned var de reviderte budsjetttrammene for disse virkemidlene brukt opp. Som en følge av vedtaket og den høye utnyttelsesgraden måtte en del av de engasjementer man hadde for 1998 revurderes.

Det har siden opprettelsen av SND vært lagt til grunn (jfr. St meld nr 51 (1996-97) Om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, side 11) at styrets myndighet ikke skal begrenses ved at departementet eller Regjeringen treffer avgjørelser i enkeltsaker vedrørende tildeling av lån, garantier, egenkapital og/eller tilskudd. Det er således ikke klageadgang til departementet eller Regjeringen for beslutninger fattet av styret. De konkrete revurderinger for 1998 på grunn av budsjettvedtaket, er i tråd med ovenstående gjort av SND.

Det har ikke vært mulig å gjennomføre Stortingets vedtak uten at det har fått direkte følger for flere av SNDs engasjementsbedrifter. Disse er, i tråd med Stortingets vedtatte føringer for SND, overveiende mindre bedrifter, og det har derfor vært vanskelig å unngå at budsjettkutt går utover denne bedriftsgruppen.

